

Parteneri:

Gabriel Biriș
Gelu Goran*
Raluca Năstase
Mihai Nușcă
Daniela Lazea
Ana Frațian
Sorin Aungurenci
Teodora Moțatu

* Membru al Baroului din New York

INFORMARE PRIVIND OBTINEREA CERTIFICATELOR DE FORȚĂ MAJORĂ DE LA CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

Pandemia COVID-19 a afectat viața cotidiană în mod iremediabil. Economia a suferit o perturbare semnificativă în contextul în care multe companii devin din ce în ce mai puțin capabile să își desfășoare activitatea. Ca atare, mulți antreprenori se grăbesc să stabilească în ce măsură pot invoca forța majoră pentru a justifica încălcarea contractelor la care sunt părți. În consecință, mulți ajung la concluzia că obținerea unui certificat de forță majoră de la Camera de Comerț și Industrie a României („CCIR”) este în avantajul lor.

Prezenta notă de informare include o scurtă descriere a forței majore și acoperă principalii pași pentru obținerea certificatului de forță majoră de la CCIR.

CE ESTE FORȚA MAJORĂ? DE CE ESTE RELEVANTĂ PENTRU ACTUALA SITUAȚIE?

Prin raportare la părțile unui anumit contract, forța majoră este un eveniment extern, imprevizibil, invincibil și inevitabil. Putem stabili dacă un eveniment se califică drept caz de forță majoră doar prin raportare la un anumit contract.

Forța majoră poate fi utilizată pentru a justifica încălcările contractuale, limitând sau excluzând astfel răspunderea pentru neîndeplinirea obligațiilor cauzată de cazuri de forță majoră. În contextul actual, părțile la contracte în derulare ar putea pretinde că pandemia COVID-19 (sau restricțiile legale impuse pentru combaterea acesteia) reprezintă un caz de forță majoră care le împiedică să își îndeplinească obligațiile contractuale.

DE CE SĂ OBȚINEM UN CERTIFICAT DE FORȚĂ MAJORĂ? CE SĂ FACEM ÎNAINTE DE A DECIDE SĂ SOLICITĂM ELIBERAREA UNUI CERTIFICAT?

CCIR are atribuția legală de a aviza existența cazurilor de forță majoră și de a constata dacă acestea afectează îndeplinirea obligațiilor conform unui anumit contract¹. Acest lucru se realizează prin emiterea unui certificat de forță majoră, după ce a fost verificat specificul situației în cauză și se constată că au fost îndeplinite condițiile juridice sau contractuale pentru a invoca forța majoră.

Certificatul de forță majoră este un mijloc valoros prin care se poate proba că un anumit eveniment se încadrează în definiția forței majore și o anumită parte este împiedicată cu adevărat în îndeplinirea obligațiilor acesteia, fapt ce va conferi titularului acestuia o mai mare siguranță în timpul negocierilor sau în timpul litigiilor. Cu toate acestea, certificatul de forță majoră nu obligă cealaltă parte la contract (decât dacă este agreeat altfel în mod expres), aceasta putând să respingă conținutul certificatului și să considere încălcările ca fiind nejustificate.

¹ Potrivit art. 4, lit. j) și art. 28, alin. (2), lit. i) din Legea nr. 335/2007 a camerelor de comerț din România

Să presupunem că pandemia COVID-19 și măsurile legale subsecvente (denumite în cele ce urmează în mod colectiv „**COVID-19**”) îndeplinesc toate criteriile legale pentru a fi clasificate drept evenimente de forță majoră prin raportare la un contract dat.

Asta înseamnă că (1) reprezintă un eveniment extern, din moment ce nu se află în orice fel în controlul sau sub influența părților contractuale, (2) este un eveniment imprevizibil, întrucât părțile nu ar fi avut cum să îl prevadă la momentul încheierii contractului și (3) este un eveniment invincibil și inevitabil, din moment ce părțile nu îl pot opri și nu îl pot evita.

Chiar și așa, înainte de a decide solicitarea unui certificat de avizare a existenței cazului de forță majoră, recomandăm clarificarea următoarelor aspecte prin raportare la contractul în legătură cu care se va invoca intervenția evenimentului de forță majoră:

1. Este neexecutarea o consecință a pandemiei COVID-19 sau a măsurilor legale adoptate pentru oprirea sa?

Vă rugăm să aveți în vedere că funcționarii CCIR nu își vor limita verificările la a determina dacă evenimentul întrunește condițiile legale pentru a fi considerat caz de forță majoră. Vor verifica și dacă o anumită neexecutare se datorează cazului de forță majoră. Dacă nu, vor refuza emiterea certificatului de avizare a existenței cazului de forță majoră.

Ar trebui verificat dacă vreuna dintre măsurile legale luate ca urmare a COVID-19 (decretul prezidențial de instituire a stării de urgență, ordonanțele militare subsecvente sau alte asemenea norme juridice) restricționează sau suspendă în mod expres acțiunile pe care partea contractuală ar trebui să le întreprindă pentru a își îndeplini obligațiile.

2. Prevede contractul ceva în legătură cu forța majoră?

Codul Civil prevede posibilitatea părților de a deroga de la prevederile legale privind forța majoră. Astfel, este important să se verifice dacă contractul include reguli specifice privind forța majoră. De exemplu, părțile pot conveni că nu vor avea dreptul să invoce forța majoră în cazul neîndeplinirii anumitor obligații. Părțile pot să convină restrângerea sau lărgirea definiției noțiunii de forță majoră. Părțile pot conveni ca o anumită cameră județeană de comerț și industrie să fie aleasă pentru emiterea certificatelor de avizare a existenței cazului de forță majoră.

CCIR va lua în considerare prevederile contractului, motiv pentru care acestea trebuie analizate cu grijă înainte de depunerea solicitării.

3. Cum va fi util certificatul în situația specifică pentru care se solicită?

Pe parcursul acestei perioade nesigure, ne sfătuim clienții să aleagă abordări practice și amiabile. În majoritatea cazurilor, antreprenorii doresc să își suspende executarea obligațiilor de plată către partenerii lor de afaceri, până ce cazul de forță majoră se epuizează. Notificarea unui partener contractual cu privire la existența unui caz de forță majoră, urmată de comunicarea certificatului de forță majoră, ar putea duce la un răspuns agresiv.

Recomandăm luarea în considerare a tuturor detaliilor legate de relația contractuală. Este posibil ca suspendarea obligațiilor să fie agreată amiabil, ceea ce ar fi mai bine pentru calitatea relației contractuale pe termen lung. În ultimul rând, încercarea de a atinge o soluționare amiabilă ar putea duce la evitarea costurilor pentru obținerea certificatelor de forță majoră.

CUM SE OBTINE UN CERTIFICAT DE AVIZARE A CAZULUI DE FORȚĂ MAJORĂ?

După ce decizia a fost luată, partea interesată trebuie să depună o cerere la CCIR sau la o cameră județeană de comerț și industrie.

Cererea poate fi depusă online și va include, pe lângă datele de identificare ale părților, o prezentare a temeiurilor de fapt și de drept care sunt invocate în susținerea solicitării. Vă rugăm să aveți în vedere că un asemenea certificat poate fi emis exclusiv pentru un anumit contract individual determinat – dacă o persoană este interesată să invoce forța majoră în legătură cu mai multe contracte, atunci va fi nevoită să obțină câte un certificat pentru fiecare dintre acestea.

Recomandăm justificarea detaliată a cererii, astfel încât să se arate cel puțin că: (1) evenimentul îndeplinește condițiile legale sau contractuale pentru a fi clasificat drept caz de forță majoră și (2) există o legătură cauzală între cazul de forță majoră și imposibilitatea solicitantului de a își îndeplini obligațiile decurgând din contract.

Următoarele documente trebuie anexate la solicitare:

- (1) O copie a contractului în legătură cu care se solicită emiterea certificatului;
- (2) O copie a notificărilor trimise partenerului contractual în legătură cu cazul de forță majoră, precum și dovada comunicării;
- (3) Orice documente emise de autoritățile publice care atestă existența, efectele, localizarea și durata evenimentului de forță majoră;
- (4) Un certificat constatator pentru solicitant (recent, se acceptă și extrase obținute online).

În circumstanțe obișnuite, toate documentele anexate ar fi trebuit certificate pentru conformitate cu originalul. În prezent, din moment ce majoritatea solicitărilor sunt depuse online, formalitatea certificării pentru conformitate cu originalul se poate face și prin anexarea unei declarații pe proprie răspundere dată de către reprezentantul legal al solicitantului, prin care declară că toate documentele atașate sunt copii conforme cu exemplarele originale.

Taxa aplicabilă pentru o cerere de emitere a certificatului este de 500 Euro + TVA. Dacă un solicitant depune mai mult cereri, se poate negocia o reducere.

După ce documentația a fost depusă, CCIR va alocă un număr de înregistrare și va reveni în cazul în care este necesară suplimentarea documentației. Certificatul ar trebui emis în termen de 15 zile de la depunerea documentației complete.

Ca o sugestie practică, recomandăm contactarea directă a funcționarilor CCIR și explicarea pe scurt a aspectelor specifice privind contractul, pentru a primi o analiză preliminară asupra posibilității invocării forței majore în situația descrisă.